

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích, rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jana Dvořáka a soudců Mgr. Moniky Chaloupkové a JUDr. Karla Kudláčka ve věci žalobce A. B. zastoupeného Bc. R. B., zákonnou zástupkyní, proti žalovanému Krajskému úřadu Pardubického kraje, se sídlem Komenského náměstí 125, 532 11 Pardubice, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 17.2.2012, č.j. KrÚ 12007/2012/OŠKT,

t a k t o :

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 17.2.2012, č. j. KrÚ 12007/2012/OŠKT, **s e** pro nezákonnost **z r u š u j e a v ě c s e v r a c í** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **j e p o v i n e n** nahradit žalobci, k rukám jeho zákonné zástupkyně, náklady řízení ve výši **3 000,- Kč** do **30 dnů** od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 17.2.2012, č.j. KrÚ 12007/2012/OŠKT, žalovaný zamítl odvolání žalobce a potvrdil napadené rozhodnutí ředitelky Mateřské školy Dolní Roveň, okres Pardubice (dále jen „ředitelka MŠ“ nebo „správní orgán I. stupně“), ze dne 1.6.2011 č.j. SRŘ – 16/11-2, kterým nebyl žalobce přijat k předškolnímu vzdělávání na této škole.

Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného včasnou žalobu, kterou se domáhal jeho zrušení a dále též zrušení rozhodnutí správního orgánu I. stupně a přiznání náhrady nákladů soudního řízení. Žalobce v žalobě nejprve stručně zrekapituloval průběh správního řízení, přičemž uvedl, že rozhodnutím ředitelky MŠ nebyl přijat k předškolnímu vzdělávání pro

nesplnění podmínky dle § 50 zákona číslo 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně veřejného zdraví“), kdy podle tohoto ustanovení může být přijato jen dítě, které se podrobilo stanoveným pravidelným očkováním, nebo má doklad, že je proti nákaze imunní, nebo se nemůže očkování podrobit pro trvalou kontraindikaci.

Napadené rozhodnutí označil žalobce za nezákonné, a to z následujících důvodů:

Již v odvolání proti prvoinstančnímu rozhodnutí žalobce namítal, že v současné době nejsou ústavně konformním způsobem stanovena žádná pravidelná očkování, neboť vyhláška číslo 537/2006 Sb., která je stanovuje, tak činí v rozporu s ústavním pořádkem, když upravuje věci, které náleží úpravě zákonné. Očkování je tudíž na bázi dobrovolnosti. Poukazoval na rozsudek Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) ze dne 21.7.2010, č.j. 3 Ads 42/2010-92. Žalovaný se s námitkou žalobce vypořádal tak, že daný rozsudek NSS označil za nevztahující se na daný případ. Takovýto postup je nesprávný, neboť i Krajský soud v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích (dále jen „krajský soud“) ve svém rozsudku ze dne 18.1.2012, č.j. 52 A 45/2011-20, jímž zrušil předcházející rozhodnutí žalovaného pro vady řízení, vyslovil, že rozhodnutí NSS se na danou věc vztahuje. Jestliže je pravidelné očkování stanoveno pouze podzákoným předpisem, bylo povinností správních orgánů jeho splnění nevynucovat a nesankcionovat, a to ani v podobě nepřijetí žalobce k předškolnímu vzdělávání. Primární povinností správního orgánu je dodržování zákonů, což vychází z ústavního principu vázanosti výkonu veřejné moci zákonem.

Žalovaný rovněž nerespektoval názor vyslovený Ústavním soudem (dále jen „ÚS“) v nálezu ze dne 3.2.2011, sp.zn. III. ÚS 449/2006, neboť nevzal v úvahu všechny relevantní okolnosti případu, zejména žalobcem uváděné důvody, konzistentnost a přesvědčivost žalobcových tvrzení. Nezkoumal např. proočkovanost všech dětí v MŠ, nevzal v úvahu minimální riziko v případě jednoho kompletně neočkovaného dítěte v širokém očkovaném kolektivu, nezohlednil ani to, že vyhláška č. 537/2006 Sb. vyžaduje očkování proti nemocem, které nelze přenést na druhé, a nezkoumal rovněž, zda jsou očkovány a mají nadále imunitu všechny učitelky a pracovnice přicházející do styku s dětmi v MŠ.

Nebyl-li žalobce přijat k předškolnímu vzdělávání, byl diskriminován. Žalobce se ve správním řízení dovolával zákona číslo 198/2009, o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (dále jen „antidiskriminační zákon“), žalovaný ho však vůbec neaplikoval. Princip proporcionality v něm obsažený (§ 7 odst. 1) přitom umožňuje vyložit ustanovení § 50 zákona o ochraně veřejného zdraví tak, aby byla korigována jeho samoúčelná aplikace. Vůbec nebylo zkoumáno, zda ochranu veřejného zdraví nelze zajistit jinak, než vyloučením neočkovaného dítěte z možnosti navštěvovat předškolní zařízení. Důvod diskriminace žalobce spatřuje ve víře a světonázoru jeho rodičů, kteří jsou hluboce přesvědčeni o psychosomatických principech vzniku nemoci, kdy nemoc je reakcí na smýšlení nemocného, resp. u dětí i na smýšlení a jednání jejich rodičů, a obávají se možných nepříznivých změn na úrovni imunitního systému v důsledku očkování (nedostatečná ochrana proti jiným onemocněním, autoimunitní choroby). Žalobce byl vyšetřen na imunologii, kdy mu bylo na základě krevních testů a rodinné anamnézy doporučeno do 3 let neočkovat. Toto odborné lékařské doporučení bylo rodiči žalobce respektováno a vzhledem k trvajícím obavám nebylo přistoupeno k pravidelnému očkování žalobce ani v pozdějším období. Rodiče zastávají stejný postoj

k očkování stále a jasně ho uvedli během pravidelných lékařských prohlídek, ve vyjádření k žádosti o přijetí k předškolnímu vzdělávání i v odvolání proti rozhodnutí ředitelky MŠ.

Konečně pak žalobce namítl, že žalovaný nerespektoval právní názor vyslovený krajským soudem v jeho předcházejícím rozsudku ze dne 18.1.2012, č.j. 52 A 45/2011-20, když se nevypořádal s návrhy a námitkami žalobce a nevzal v úvahu rozhodnutí NSS ze dne 21.7.2010, č.j. 3 Ads 42/2010-92, a nálezy ÚS ze dne 3.2.2011, sp.zn. III. ÚS 449/06. Žalovaný pouze obsáhle citoval z uvedených rozhodnutí a též z rozsudku krajského soudu, aniž by se s vyslovenými právními názory vypořádal, resp. je na věc aplikoval. Rozhodnutí žalovaného je tak nepřezkoumatelné.

Žalovaný se k žalobě vyjádřil podáním ze dne 22.6.2012, kterým ji navrhl zamítnout s tím, že „nesouhlasí se závěry žalobce“ a napadené rozhodnutí „považuje za souladné se zákonem“. Žalovaný poměrně podrobně popsal průběh správního řízení a následně „podtrhl nejdůležitější aspekty svého postupu obsažené v odůvodnění nového rozhodnutí“, kdy konkrétně uvedl následující:

Žalobci byla dána možnost vyjádřit se před vydáním rozhodnutí k podkladům rozhodnutí. Žalobce, resp. jeho zákonná zástupkyně však až v žalobě ze dne 19.4.2012 uvedla důvody, které ji vedly k rozhodnutí žalobce neočkovat. Správní orgány tedy při svém rozhodování postupovaly zcela v souladu s platnou právní úpravou. Tvrzené skutečnosti jsou navíc zcela nedostačující pro jiný postup ve věci, neboť tyto nebyly doloženy.

Žalovaný aplikoval ve svém rozhodnutí závěry všech citovaných rozsudků, s doporučeními krajského soudu se rovněž vypořádal.

Co se týká antidiskriminačního zákona, má žalovaný za to, že nepochybil, když ho neaplikoval. Žalobce nebyl přijat proto, že nesplnil podmínky přijetí stanovené zákonem číslo 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním a vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „školský zákon“), a zákonem o ochraně veřejného zdraví, nikoli z důvodu diskriminačního přístupu.

O žalobě soud rozhodl v souladu s § 51 odst. 1 zákona číslo 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“), bez jednání, když oba účastníci s tímto souhlasili, a to konkludentně, neboť na výzvu, zda s rozhodnutím věci bez jednání souhlasí, ve lhůtě do dvou týdnů nereagovali, ač byli poučeni, že v takovém případě bude mít soud zato, že s navrženým postupem souhlasí. Soud přitom v souladu s § 75 s.ř.s. vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného, tj. ze stavu k datu 17.2.2012, kdy bylo rozhodnutí žalovaného vydáno.

Ze správního spisu vyplynuly níže uvedené okolnosti:

Dne 29.3.2011 podal žalobce prostřednictvím své zákonné zástupkyně žádost o přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání od září 2011, přičemž v části vyhrazené vyjádření dětského lékaře je uvedeno, že dítě není řádně očkováno, je „neočkováno z rozhodnutí rodičů“ a jeho přijetí do MŠ lékař nedoporučuje. Žádost byla doplněna vyjádřením ze dne 1.6.2011, v němž žalobce vyslovil nesouhlas s aplikací § 50 zákona o ochraně veřejného zdraví. Případné nepřijetí k předškolnímu vzdělávání v důsledku aplikace tohoto ustanovení označil za diskriminující, neboť podle článku 3 odst. 1 Listiny základních práv svobod: „Základní práva a svobody se zaručují všem bez rozdílu pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, politického či jiného smýšlení, národního nebo sociálního původu, příslušnosti k národnostní

nebo etnické menšině, majetku, rodu nebo jiného postavení.“ Mezi „jiné postavení“ patří i to, zda dítě je či není kompletně očkované. Antidiskriminační zákon stanoví zákaz diskriminace z důvodu víry a světového názoru. Právě o tento důvod se jedná, neboť zákonná zástupkyně žalobce je přesvědčena o tom, že očkování může poškodit žalobcovo zdraví. Žalobce rovněž odkázal na rozsudek NSS ze dne 21.7.2010, č.j. 3 Ads 42/2010-92, podle kterého je pravidelné očkování stanoveno toliko vyhláškou č. 537/2006 Sb., tedy ústavně nekonformním způsobem. Očkování dle uvedené vyhlášky tudíž nelze vynucovat, jeho absolvování se děje toliko na základě dobrovolnosti, tedy závisí na svobodném rozhodnutí rodičů.

Rozhodnutím ze dne 1.6.2011 ředitelka MŠ rozhodla o nepřijetí žalobce k předškolnímu vzdělávání od školního roku 2011/2012, když v odůvodnění uvedla: „Při posuzování žádosti vycházela ředitelka mateřské školy z respektování ustanovení § 34 odst. 5 zákona č. 561/2004 Sb., školský zákon, a dále postupovala v souladu s § 50 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví. Dle § 50 mohou jesle nebo předškolní zařízení přijmout pouze dítě, které se podrobilo stanoveným pravidelným očkováním, nebo má doklad, že je proti nákaze imunní, nebo se nemůže očkování podrobit pro trvalou kontraindikaci. Toto ustanovení tak ukládá osobám provozujícím jesle a mateřské školy nepřijímat neočkované dítě s výjimkou dítěte s trvalou kontraindikací nebo dítěte proti nákaze imunního.“

Proti prvoinstančnímu rozhodnutí podal žalobce včasné odvolání, v němž prakticky zopakoval vyjádření ze dne 1.6.2011 a doplnil, že vyloučení neočkovaného žalobce z přístupu do MŠ není přiměřené a nezbytné, neboť ochranu veřejného zdraví lze zajistit i jinak (např. dočasným vyloučením neočkovaného dítěte v případě hrozby rozšíření určité nemoci), nebylo zkoumáno, zda je očkován a imunní veškerý dospělý personál MŠ, a nebylo ani zjištěno, zda další děti jsou plně očkovány, neboť v tomto případě by nebylo třeba žalobce, jako jediného neočkovaného, nepřipouštět k předškolnímu vzdělání. Rozhodnutí ředitelky MŠ žalobce navrhl zrušit a věc ředitelce vrátit k dalšímu řízení.

Ve spise je dále založeno 14 dalších žádostí o přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání do MŠ Dolní Roveň od roku 2011/2012, když ve všech je uvedeno, že dítě je řádně očkováno a jeho přijetí lékař doporučuje.

První rozhodnutí žalovaného ze dne 8.7.2011, č.j. SpKrÚ 49804/2011/OŠKT, bylo rozsudkem krajského soudu ze dne 18.1.2012, č.j. 52 A 45/2011-20, zrušeno pro vady řízení spočívající v jeho nepřezkoumatelnosti. V závěru rozsudku krajský soud žalovanému uložil podrobně se vypořádat s žalobcovou argumentací, aby jeho rozhodnutí bylo přezkoumatelné (§ 68 odst. 3 zákona číslo 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů – dále jen „správní řád“), vzít přitom v úvahu citované rozhodnutí NSS ze dne 21.7.2010, č.j. 3 Ads 42/2010-92, a nález ÚS ze dne 3.2.2011, sp.zn. III. ÚS 449/06, a rovněž skutečnost, že podle čl. 2 odst. 3 a 4 Ústavy České republiky státní moc slouží všem občanům a lze ji uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon a každý občan může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá. Krajský soud přitom vyslovil, že dospěje-li správní orgán k závěru, že povinnost podrobit se pravidelnému očkování je stanovená toliko podzákonným předpisem, je jeho povinností její splnění nevynucovat, resp. nesankcionovat, a to ani v podobě nepřijetí žalobce k předškolnímu vzdělávání z důvodu nesplnění takové povinnosti. Totéž se pak týká i případu, kdy povinnost podrobit se pravidelnému očkování je správně stanovená zákonem, avšak na straně konkrétní osoby existují konkrétní výjimečné okolnosti, které odůvodňují její nedodržení.

Citovaný rozsudek krajského soudu žalovaný obdržel dne 20.1.2012, aniž by učinil jakýkoliv procesní krok, vydal dne 17.2.2012 pod č.j. KrÚ 12007/2012/OŠKT nové rozhodnutí, kterým opětovně zamítl žalobcovo odvolání a rozhodnutí ředitelky MŠ potvrdil.

Předně je nutné zdůraznit, že podle § 75 odst. 2 s.ř.s. soud přezkouvává napadené výroky žalovaného rozhodnutí v mezích žalobních bodů, tedy platí dispoziční zásada, kdy obsah a kvalita žaloby v podstatě předurčují obsah a kvalitu rozhodnutí soudu. Přezkouvá-li soud žalobou napadené rozhodnutí nad rámec žalobních bodů, překročí rámec přezkumné činnosti vymezený v § 75 odst. 2 s.ř.s., přičemž NSS již v minulosti vyslovil, že „jinou vadou řízení před soudem“ s vlivem na zákonnost rozhodnutí o věci samé je, pokud krajský soud přezkouvá a poté zruší žalobou napadené správní rozhodnutí z důvodu, který nebyl žalobcem uplatněn jako žalobní bod. Takový postup krajského soudu je nejen popřením dispoziční zásady, kterou je ovládáno správní soudnictví, ale znamená i zásah do principu rovnosti účastníků řízení, neboť jim odnímá právo vyjádřit se ke skutkovým a právním otázkám, které vzal soud za určující pro své zrušující rozhodnutí (srov. např. rozsudek NSS ze dne 14.2.2008, č.j. 7 Afs 216/2006-63). Určitý průlom do dispoziční zásady představuje povinnost soudu vyslovit rozsudkem nicotnost přezkouvávaného správního rozhodnutí bez návrhu (§ 76 odst. 2 s.ř.s.) a povinnost soudu zrušit napadené rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí (srov.např. rozsudek NSS ze dne 12.12.2003, č.j. 2 Ads 33/2003-78). Další případy týkající se možnosti tohoto průlomu stanovila judikatura jen v určitých, specifických věcech (např. prekluze v daňovém řízení, zánik odpovědnosti za přešůpek uplynutím zákonné lhůty, uplatnění zásady ne bis in idem, aplikace zásady „non-refoulement“, aplikace právního předpisu či ustanovení, které na věc nedopadají – avšak to jen při splnění předpokladů stanovených v judikátu NSS ze dne 28.7.2009, č. j. 8 Afs 51/2007-87). Rozšířený senát NSS v rozsudku ze dne 8.3.2011, č. j. 7 Azs 79/2009-84 dále judikoval, že krajský soud je oprávněn zrušit rozhodnutí správního orgánu pro vady řízení uvedené v § 76 odst. 1 s.ř.s., tj. ex officio, v případě, pokud tyto vady brání přezkoumání rozhodnutí v rozsahu žalobních bodů, byť je žalobce výslovně v žalobě nenamítl (tj. jedná se o případy, kdy rozhodnutí není schopno přezkumu z hlediska žalobních námitek, přičemž tato vadnost a nemožnost podrobit rozhodnutí zkoumání musí být zjevná buď ze spisu či z jeho absence nebo z rozhodnutí samotného, pokud bude postrádat srozumitelnost či důvody v takové míře, že vylučuje zkoumání důvodnosti žaloby, anebo ji soud sezná na základě jiných rozhodných skutečností, jež se dostanou do jeho sféry). Konečně, dle názoru krajského soudu, výjimkou z této zásady bude i případ, kdy se bude jednat o porušení hmotněprávního ustanovení Listiny základních práv a svobod ze strany správního orgánu, které nebude předmětem žalobních námitek, neboť ust. § 75 odst. 2 s.ř.s. představuje normu procesněprávní a smysl procesních norem spočívá ve vytváření mechanismů k ochraně hmotného práva. Procesní normy nemohou představovat překážku pro aplikaci ústavně zaručené hmotněprávní normy, proto může v takovém případě krajský soud aplikovat hmotněprávní ustanovení Listiny základních práv a svobod i za situace, kdy žalobce tuto námitku v žalobě vůbec neuplatnil (podle rozsudku NSS ze dne 13. 6. 2008, č.j. 2 As 9/2008, který se sice vztahoval ke kasační stížnosti, ale lze jej argumentum a simili aplikovat i v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu, neboť základní úvaha aplikovaná v tomto případě je použitelná i v tomto řízení).

Krajský soud se tedy ve smyslu zmíněné judikatury nejprve zabýval otázkou, zda existuje některá z výše zmíněných výjimek ve vztahu k aplikaci dispoziční zásady, přičemž dospěl k závěru, že nikoliv. Soud nemůže dát za pravdu žalobci v tvrzení o nepřezkoumatelnosti žalovaného rozhodnutí. Je pravdou, že podstatnou část odůvodnění napadeného rozhodnutí tvoří rekapitulace dosavadního průběhu řízení a citace z jednotlivých rozhodnutí NSS, ÚS i krajského soudu, nicméně žalovaný se mimo to vypořádal i s jednotlivými námitkami žalobcem vznesenými, zmínil podklady rozhodnutí, z nichž vycházel, a přdestřel své úvahy stran aplikované právní úpravy. Je pravdou, že ve srovnání s citacemi z rozhodnutí soudů a rekapitulací řízení představují vlastní úvahy a závěry žalovaného pouze malou část rozhodnutí, nicméně názor žalovaného a jeho postoj k jednotlivým žalobcovým tvrzením je zřejmý a rozhodnutí tudíž nelze hodnotit jako nepřezkoumatelné.

Soud se proto dále věnoval přezkumu napadeného rozhodnutí v rozsahu ostatních žalobcem uplatněných žalobních námitek.

Jak již bylo výše uvedeno, žalovaný rozhodoval o odvolání žalobce už podruhé, když jeho první rozhodnutí bylo rozsudkem podepsaného soudu ze dne 18.1.2012, č.j. 52 A 45/2011-20 zrušeno pro nepřezkoumatelnost. Soud se v tomto rozsudku nad rámec, v zájmu rychlosti a hospodárnosti řízení, vyslovil i k jednotlivým žalobním bodům, v nichž žalobce, stejně jako v nyní podané žalobě, argumentoval dobrovolností očkování, přičemž odkazoval na rozsudek NSS č.j. 3 Ads 42/2010-92, a namítal diskriminující přístup správních orgánů ve smyslu antidiskriminačního zákona. Soud na jedné straně vyslovil, že diskriminaci v případě žalobce neshledal, neboť správní orgány toliko trvaly na dodržení ust. § 50 zákona o ochraně veřejného zdraví. Na straně druhé soud zřetelně prezentoval, že v dalším řízení se žalovaný musí řídit rozsudkem NSS č.j. 3 Ads 42/2010-92 a nálezem ÚS sp.zn. III. ÚS 449/06, když tato rozhodnutí jsou plně aplikovatelná i v dané věci, protože v nich byly zaujaty obecně použitelné závěry ve vztahu k pravidelnému, resp. povinnému očkování a jeho úpravě ve vyhlášce č. 537/2006 Sb.

Podle § 78 odst. 5 s.ř.s.: „Právním názorem, který vyslovil soud ve zrušujícím rozsudku nebo rozsudku vyslovujícím nicotnost, je v dalším řízení správní orgán vázán.“ Po prostudování napadeného rozhodnutí soud zjistil, že této povinnosti žalovaný nedostál.

Žalovaný v rozporu s právním názorem vysloveným krajským soudem v jeho rozsudku na straně 3 napadeného rozhodnutí ve vztahu k rozsudku NSS č.j. 3 Ads 42/2010-92 uzavřel, že: „... tento případ sleduje jinou zákonnou povinnost. Výše zmíněné rozhodnutí NSS se totiž nijak nedotýká povinností, respektive možností předepsaných zákonem předškolnímu zařízení, které musí dodržet v rámci přijímacího řízení, ale řeší jen určité aspekty této problematiky, zejména z hlediska správního trestání.“ Je pravdou, že daný rozsudek NSS se skutečně týká skutkově jiného případu (rodiče byli sankcionováni za přestupek spočívající v tom, že se nedostavili se svými nezletilými dětmi k pravidelnému očkování), nicméně, jak ostatně krajský soud již vyslovil v rozsudku ze dne 18.1.2012, závěry stran vyhlášky č. 537/2006 Sb., resp. právní úpravy pravidelného očkování, která v současné době odporuje ústavnímu pořádku, jsou plně použitelné i v dané věci. Je zajímavé, že žalovaný v napadeném rozhodnutí obsáhle z daného rozsudku NSS cituje, ovšem vybírá pouze některé pasáže, a to i např. z vyjádření žalovaného v dané věci, či Městského soudu v Praze rozhodujícího v první instanci, takže vzniká dojem, že postup podle vyhlášky č. 537/2006 Sb., resp. trvání na

dodržení pravidelného očkování dle této vyhlášky je zcela v pořádku. Opak je ovšem pravdou. Vyjádření prvoinstančního soudu, žalobců či žalovaného nelze vydávat za závěry NSS. Závěr NSS je přitom zcela zřejmý a jasně prezentovaný až na č.l. 97-100 rozsudku, kdy je na č.l. 98 v závěru řečeno, že v případě vyhlášky č. 537/2006 Sb. není splněna podmínka nevybočení podzákonného předpisu ze zákonných mezí, resp. nezasahování do věcí vyhrazených zákonu. NSS výslovně uvádí: „Zákon č. 258/2000 Sb. totiž ve svém § 46 nestanoví ve vztahu k diferenciaci očkování na „pravidelné“ a jiné fakticky žádné meze, ve kterých by se podzákonná normotvorná měla pohybovat. Tyto pak podle názoru Nejvyššího správního soudu nelze dovodit ani ze smyslu a účelu zákona, neboť obecné pojmy „ochrana veřejného zdraví“ či „prevence vzniku a šíření infekčních chorob“ takové posouzení neumožňují. Zákon tak vytváří žalovanému (v daném případě se jednalo o Ministerstvo zdravotnictví – poznámka soudu) zcela neomezený prostor pro úvahu, které druhy vakcinace zařadí mezi tzv. „pravidelné“, na něž se bude vztahovat zákonná povinnost „podrobit se očkování“, a které nikoli. Výsledkem je pak stav, kdy povinnosti, jejichž porušení je sankcionováno v rámci správního trestání, nejsou „blíže specifikovány“, nýbrž originárně určovány teprve vyhláškou, a nikoli, jak předvídá Listina základních práv a svobod ve svém čl. 4, zákonem. Nejvyšší správní soud je tedy toho názoru, že vyhláška č. 439/2000 Sb. (aktuálně č. 537/2006 Sb.) „zasahuje do věcí vyhrazených zákonu“, protože „stanovuje primární práva a povinnosti“ ve smyslu citovaných nálezů Ústavního soudu. Je proto v rozporu s ústavním pořádkem a tudíž na projednávanou věc neaplikovatelná.“

Podle čl. 2 odst. Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“): „Státní moc lze uplatňovat jen v případech a v mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví.“

Podle čl. 2 odst. 3 Listiny: „Každý může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá.“

Obdobně pak podle článku 2 odst. 3 Ústavy ČR: „Státní moc slouží všem občanům a lze ji uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon.“

Podle čl. 2 odst. 4 Ústavy ČR: „Každý občan může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá.“

Podle § 34 odst. 5 školského zákona: „Při přijímání dětí k předškolnímu vzdělávání je třeba dodržet podmínky stanovené zvláštním právním předpisem.“²²⁾

Poznámka č. 22 pak odkazuje na ustanovení § 50 zákona o ochraně veřejného zdraví, podle kterého: „Jesle nebo předškolní zařízení mohou přijmout pouze dítě, které se podrobilo stanoveným pravidelným očkováním, má doklad, že je proti nákaze imunní nebo se nemůže očkování podrobit pro trvalou kontraindikaci.“

Podle § 46 odst. 6 zákona o ochraně veřejného zdraví: „Prováděcí právní předpis upraví členění očkování a podmínky provedení očkování, způsoby vyšetřování imunity, pracoviště s vyšším rizikem vzniku infekčního onemocnění a podmínky, za nichž mohou být v souvislosti se zvláštním očkováním fyzické osoby zařazeny na pracoviště s vyšším rizikem vzniku infekčního onemocnění.“ Tímto prováděcím předpisem je vyhláška číslo 537/2006 Sb., o očkování proti infekčním nemocem, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhl. č. 537/2006 Sb.“), která mimo jiné vymezuje, co se rozumí „pravidelným očkováním“, a to v ust. § 2 odst. 1 písm. a).

Jestliže ve smyslu Listiny nemohou být vynucovány po osobě povinnosti, které neukládá zákon, a povinnost podrobit se pravidelnému očkování není zákonem uložena, resp. je

stanovena vyhláškou, tj. podzákonným předpisem, pak pravidelné očkování není uloženo zákonem a nelze ho tedy vynucovat, a to ani nepřímo, omezením přístupu do mateřské školy těm dětem, které nejsou očkovány. Jinými slovy řečeno, školský zákon sice trvá na splnění podmínek stanovených zákonem na ochranu veřejného zdraví, který vyžaduje, aby se dítě podrobilo stanoveným pravidelným očkováním, ale pokud pravidelné očkování vlastně stanoveno není (podzákonný předpis ho stanovit bez příslušného zmocnění a především bez zákonem daných mezí nemůže), pak zákon na ochranu veřejného zdraví vlastně splnění žádných podmínek nevyžaduje a jejich případné splnění tedy netřeba zkoumat.

Žalobce má tedy pravdu v tom, že žalovaný postupoval nesprávně, když po něm požadoval dodržení pravidelného očkování, resp. jeho nedodržení „sankcionoval“ nepřijetím žalobce do mateřské školy.

Oprávněná je rovněž námitka žalobce, že žalovaný nerespektoval nálezy ÚS sp. zn. III. ÚS 449/06, ačkoliv z něj opětovně v odůvodnění rozhodnutí obsáhle citoval. Tento nálezy především zdůrazňuje nutnost zohlednění všech okolností každého jednotlivého případu, když obecně chápe povinné očkování jako přípustné omezení základního práva jednotlivce projevovat své náboženství nebo víru a nezbytné opatření pro ochranu veřejné bezpečnosti, zdraví a práv a svobod druhých, ovšem připouští v odůvodněných případech odklon od vynucování splnění povinnosti tohoto očkování.

Pokud totiž žalovaný dospěl ve svém rozhodnutí k závěru, že pravidelné očkování je stanoveno ústavně souladným způsobem, měl zkoumat, zda tu neexistují právě takové okolnosti, které by mohly odůvodnit nesplnění povinnosti tohoto očkování. Žalovaný si tohoto byl vědom, jak vyplývá ze samotného závěru odůvodnění napadeného rozhodnutí, v němž se uvádí: „.....a v tomto případě neexistují žádné konkrétní výjimečné okolnosti...“. Ovšem zkoumání těchto okolností se vůbec nevěnoval. Soud nepřehlédl, že až v žalobě žalobce uvedl skutečnosti týkající se prodělaných krevních testů a rodinné genetické zátěže, nicméně již ve vyjádření ze dne 1.6.2011 a dále též v odvolání ze dne 2.6.2011 je uvedeno: „Fyzická osoba má právo na rovné zacházení a nebyť diskriminována v těchto právních vztazích mimo jiné z důvodu víry a světového názoru. Nezletilý nebyl očkován právě z důvodu uplatnění těchto důvodů, neboť jeho rodiče jsou přesvědčeni, že očkování může poškodit jeho zdraví.“ Podle § 3 správního řádu je povinností správního orgánu postupovat tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Jestliže se žalobce dovolával možného poškození zdraví, a to opakovaně, povinností žalovaného bylo zjistit stav věci bez důvodných pochybností a současně byl žalovaný zrušujícím rozsudkem krajského soudu zavázán v dalším řízení respektovat rozsudek NSS č.j. 3 Ads 42/2010-92 a nálezy ÚS sp. zn. III. ÚS 449/06, měl se žalovaný minimálně žalobce dotázat, z čeho pramení jeho obavy. Soud by přitom považoval za rozumné svolání ústního jednání, při němž by bylo možno bezprostředně a přímo zjistit důvody, pro které se žalobce, resp. jeho rodiče tak odhodlaně očkování brání. Žalovaný však po obdržení zrušujícího rozsudku krajského soudu neučinil žádný procesní krok a ihned vydal nové rozhodnutí ve věci.

Pokud se týká posledního žalobního bodu, v němž žalobce tvrdí, že byl diskriminován, tento soud shledává nedůvodným, když takový názor už předestřel ve svém rozsudku ze dne 18.1.2012, a nyní si tedy dovolí zopakovat ve zkratce důvody svého závěru. Pokud správní orgány nepřijmou dítě k předškolnímu vzdělávání z důvodu nepodrobení se stanovenému

pravidelnému očkování, nedochází k diskriminaci, neboť stát má právo vyžadovat pro přijetí k předškolnímu vzdělávání splnění určitých podmínek, když jednou z takových podmínek může být i podrobení se pravidelnému očkování, a stejně tak má právo k předškolnímu vzdělávání nepřijmout dítě, které určitou podmínku nesplní. Dítě podrobené očkování a dítě očkování nepodrobené nejsou ve srovnatelné situaci, rovněž tak není dítě nepodrobené očkování nepřijatelně znevýhodňováno oproti dětem očkování podrobeným.

Soud tedy uzavírá, že shledal žalované rozhodnutí přezkoumatelným a nediskriminujícím (ve smyslu antidiskriminačního zákona). Zároveň ale dal za pravdu žalobci v tom ohledu, že předmětné rozhodnutí je nezákonné, neboť žalovaný v rozporu s právním názorem vysloveným soudem v jeho rozsudku ze dne 18.1.2012, č.j. 52 A 19/2012-20, považoval povinnost podrobení se pravidelnému očkování za zákonně stanovenou a nepřijetí žalobce do mateřské školy z důvodu jejího nesplnění za správné a v souladu se zákonem. Tedy aplikoval školský zákon, zákon na ochranu veřejného zdraví a vyhlášku č. 537/2006 Sb. chybně, v rozporu s příslušnými ustanoveními Listiny a Ústavy ČR, přestože byl v rozsudku ze dne 18.1.2012 krajským soudem upozorněn na nutnost zohlednění rozsudku NSS č.j. 3 Ads 42/2010-92 a nálezu ÚS sp. zn. III. ÚS 449/06, v nichž je jasně vyslovena neaplikovatelnost vyhlášky č. 537/2006 Sb., resp. zdůrazněna nutnost zkoumání konkrétních okolností toho kterého jedinečného případu. Soud proto postupoval podle § 78 odst. 1 a 4 s.ř.s., napadené rozhodnutí zrušil pro nezákonnost a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Zdůrazňuje pro úplnost, že v dalším řízení jsou správní orgány vázány právním názorem, který soud vyslovil. V dalším řízení tedy žalovaný vyjde z toho, že povinnost pravidelného očkování je stanovena toliko podzákonným předpisem, vyhláškou č. 537/2006 Sb., a její splnění tudíž nelze vynucovat a nelze ho ani sankcionovat, přičemž „sankcí“ lze rozumět i nepřijetí žalobce do školy s odůvodněním, že neprošel pravidelným očkováním.

Úplným závěrem soud dodává, že svým rozsudkem v žádném případě nezpochybňuje právo státu stanovit určitá očkování jako povinná, naopak zcela uznává jeho právo tuto problematiku regulovat, vymezit povinnost absolvovat určitá očkování a trvat na jejím splnění, resp. sankcionovat její nesplnění. Ovšem stanovení povinných očkování se musí dít ústavně konformním způsobem, tj. zákonem, resp. v určitých zákonem vymezených hranicích, přičemž musí být dána možnost ve výjimečných případech (zejména zdravotní důvody) na splnění povinného očkování netrvat. Tyto podmínky v současné době splněny nejsou.

O nákladech řízení soud rozhodl v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s.ř.s. podle úspěchu ve věci. Úspěšný byl žalobce, kterému vznikly náklady v podobě zaplaceného soudního poplatku ve výši 3 000,- Kč. Náhradu těchto nákladů soud žalobci vůči žalovanému přiznal s tím, že žalovaný je povinen žalobci, k rukám jeho zákonné zástupkyně, částku 3 000,- Kč zaplatit ve lhůtě do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Pardubicích dne 27.8.2012

JUDr. Jan Dvořák, v.r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Andrea Pfeiferová